

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Metodický list

Předmět:	Dějepis
Ročník:	3. ročník, septima
Téma:	Evropa mnoha kultur a jazyků

K Pracovnímu listu 2

Aktivita 1 – Diskuse / 5 minut

Co vás napadá, když se řekne „moderní umění“? Máte rádi moderní umění?

Úvodní diskuse možná u žáků otevře problematiku „porozumění“ modernímu umění. Je možné iniciovat diskusi nad tématem „co je a co není umění“ případně „je zobrazující umění hodnotnější než umění abstraktní?“.

Aktivita 2 – Slohy a styly / 10 minut

Samostatně si prostudujte přiložený text. Odpovězte na otázky. Poté své odpovědi konzultujte ve dvojici.

Jako pojem *umělecký sloh* chápeme dlouhé – a relativně snadno odlišitelné – etapy dějin umění. Jistě si mnohé z „velkých“ slohů pamatujete z hodin dějepisu – počínají románským slohem a pokračují přes sloh gotický, renesanci, baroko a rokoko až po období 19. století, tj. klasicismus a romantismus. Tyto slohy nejen že mají dlouhého trvání (např. baroko, či barok, je na území českých zemí datováno od 30. leté války až po vládu Marie Terezie a Josefa II.). Umělecký sloh také – a to je podstatné – zasahuje do všech druhů umění. V období gotiky můžeme mluvit nejen o gotickém výtvarném umění – malbě, soše, šperku atd. – ale můžeme hovořit též o gotické hudbě, oblečení, architektuře či literatuře...

V období „dlouhého“ 19. století ovšem přicházejí podstatné změny. Mění se lidská společnost (Napoleonské války, revoluční události r. 1848), mění se lidské poznání (technické vynálezy, rozvoj psychologie a mnoho dalšího) a velmi rychle se začíná proměňovat také umění. Umělci postupně přestávají být závislí na autoritách, které jim říkají, jak má takové umění vypadat (např. umělecké akademie). Umění čím dál méně slouží náboženství, naopak se objevuje mnoho nových disciplín a vynálezů (např. fotografie, později film). Umělci se snaží objevovat a zkoušet nové věci, najít si svůj osobitý styl. *Umělecký styl* nemá zpravidla tak dlouhé trvání, jako *umělecký sloh* (např. *dadaismus* nevydržel ani 10 let). *Umělecký styl* také, na rozdíl od slohu, nezasahuje do všech druhů umění. Tak například bychom mohli mluvit o *impresionistickém* obraze (jako třeba krásná plátna Jeana Moneta), ale už špatně bychom hledali např. *impresionistickou architekturu*. *Uměleckých stylů* vzniklo během 20. století nepřeberné množství, jejich vznik byl často spojen s reakcí na dění ve společnosti (války, krize, režimy, konzum...) a umělci jich během své tvorby vystřídal většinou několik (např. Pablo Picasso začínal tvořit *realista*, byt' ho dnes známe především jako umělce tvořícího v *kubistickém stylu*).

Obrázek 2 Pablo Picasso, obraz Plačící žena, olej na plátně, 1937. Weeping Woman (Femme en pleurs) | Art UK [online]. [vid. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://artuk.org/discover/artworks/weeping-woman-femme-en-pleurs-201236>

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Obrázek 3 Graf zobrazující délku trvání významných uměleckých slohů a stylů. Art Periods in History. GalleryThane [online]. [vid. 2023-12-19]. Dostupné z: <https://gallerythane.com/pages/art-periods-in-history>

Otázky k textu:

Jaké jsou rozdíly mezi *uměleckým stylem* a *uměleckým slohem*?

Co podle vás vedlo umělce k tvorbě nových *uměleckých stylů*?

Porovnejte díla Pabla Picassa, která namaloval ve svých 15 a 56 letech. Napište, jak na vás díla působí. Dokážete díla charakterizovat?

Podívejte se na graf s délkou trvání jednotlivých slohů a stylů. Bylo by podle vás možné, aby v současnosti vznikl nový *umělecký sloh*?

Žáci pracují nejprve samostatně, posléze ve dvojicích. Cílem se seznámit žáky s různorodostí moderního umění a rozdíly mezi pojmy umělecký sloh a styl. Cílem je též ilustrovat žákům rychlost proměn v umění 20. století. Na díle Pabla Picassa lze žákům ilustrovat, že moderní umění neznamena úpadek zručnosti umělce v klasických disciplínách (kresba podle modelu, malba podle modelu aj.), nýbrž se umění a umělec více zaměřuje na osobitý styl, proces vzniku díla a originalitu.

Aktivita 3 – Expertní skupiny / 15 minut

Rozdělte se do mateřských pracovních skupin po 4 žácích. V každé skupině si rozdělte role A, B, C, D. Následně se spojte s žáky se stejnými rolemi z jiných mateřských skupin. Budete tzv. expertními skupinami. V expertních skupinách prostudujte materiály a zjistěte informace o daných tématech.

Skupina A – Zjistí informace o *postmodernismu*

Skupina B – Zjistí informace o *akčním umění*

Skupina C – Zjistí informace o *hyperrealismu*

Skupina D – Zjistí informace o *konceptualismu*

Poté se vraťte do svých mateřských skupin a sdělte poznatky zjištěné daných tématech ostatním žákům. Sestavte krátkou charakteristiku jednotlivých stylů.

Časové vymezení	
Stručná charakteristika	

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Na co umělecký styl reaguje	
Významní umělci, významná díla	
Představitelé v ČSR/ČSSR/ČR	

Žáci pracují metodou „expertních skupin“. Třída je rozdělena do mateřských skupin po 4 žácích. V mateřských skupinách je pak každému jednomu žákovi přiřazena role A/B/C/D. Mateřské skupiny vyřadí své „experty“ za dalšími žáky s příslušnou specializací (A/B/C/D). Experti nyní pracují v nových expertních skupinách, každá z expertních skupin A/B/C/D, složená z příslušných expertů, zkoumá jedno z témat. Po uplynutí časového intervalu (7-10 minut, případně podle rychlosti žáků) se experti z expertních skupin vrací zpátky do mateřských skupin po 4 žácích. Zde sdělí své zjištěné informace ostatním žákům. Více o práci v expertních skupinách v metodice:

https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/A/Aktivizuj%C3%ADc%C3%AD_v%C3%BDukov%C3%A9_metody/EXPERTN%C3%8D_SKUPINY

Aktivita 4 – Obrazová analýza / 10 minut

Vyberte si jedno z uměleckých děl na Padletu (naskenujte QR kód). Pokuste se – na základě nabytých vědomostí – umělecké dílo analyzovat. Odpovězte na otázky.

Autor, název, rok vzniku:

Do jakého uměleckého slohu bychom dílo zařadili?

Jakou techniku/formu podle vás autor použil (malba, socha, materiál).

Napadá vás, jaký může být obsah díla? Na co autor dílem reaguje?

Žáci analyzují libovolné dílo, dostupné s příslušnými informacemi na Padletu (odkaz v QR kódu, pro rozkliknutí zde: <https://padlet.com/kominek1/evropa-mnoha-jazyk-a-kultur-2-xkkthmfsdq9atg1f>

Žáci v této fázi měli aplikovat nabyté vědomosti. Je vhodné se se žáky zaměřit na možný výklad obsahu díla (není jej vždy možné bezpečně určit) a na techniku.

Aktivita 5 – Reflexe / 5 minut

Vraťme se nyní k charakteristice moderního umění. Pokuste se sestavit vaši definici moderního umění formou „pětiletky“. Do vyznačených polí napište vhodná slova. Do 2. řádku napište přídavná jména, vztahující se podle vás k modernímu umění. Do třetího řádku napište slovesa vyjadřující co moderní umění dělá. Do čtvrtého řádku napište větu o čtyřech slovech, která moderní umění charakterizuje. A do posledního řádku napište slovo, které je podle vás synonymem k modernímu umění – případně k němu má jiný vztah.

Moderní umění

Přídavná jména: _____

Slovesa: _____

Co-funded by
the European Union

Název projektu: Naše EU - Cesta "domů" do Evropy

Výzva: ERASMUS-JMO-2023-OFET-LEARNING-EU

Číslo projektu: 101127073

Věta: _____

Synonymum: _____

Žáci se pokusí o reflexi kognitivní a afektivní roviny s pomocí metody pětilístku. Metoda je vysvětlena v zadání úlohy.